

TOM HARPER

IZGUBLJENI
ϱ † κ ρ ζ ε κ ϑ φ γ θ ω
HRAM

Prevela Maja Kostadinović

alnari
PUBLISHING

Beograd, 2009.

Prolog

φ τ κ ρ ζ ε κ ρ φ γ θ ω

KRIT, 20. MAJ, 1941. GODINA

Legenda kaže da su na ovom mestu ljudi prvi put uzleteli put neba. Oblagali su se pčelinjim voskom i perjem da bi se, poput veštačkih ptica, otisnuli sa uzvišenih palata i vinuli preko sjak-tavog mora. Leteli su sve više i više – dok se jednom od njih, dečaku koji se suviše približio suncu, krila nisu istopila. Pao je. Kada je poslednje pero lagano dotaklo površinu mora, dečak je već nestao među talasima i prešao u mit. Sada su ljudi ponovo bili na nebu. Umesto perja, leteli su pomoću svilenih krila. Spone koje su ih držale, neće se istopiti na suncu. Sebi su nadenuili ime *Fallschirmjäger*, nebeski lovci. Nisu padali. Obrušavali su se ka zemlji poput gladnih orlova.

Pemberton ih je posmatrao sa prozora svoje kancelarije. Kada je počelo bombardovanje, znao je da je u nevolji. Cele protekle nedelje teror se ponavljao: najpre bi se začulo zujanje avionskih motora, potom zavijanje „štuka“ koje se obrušavaju i, najzad, zemlja bi se zatresla od eksplozija. Ponekada bi bombe pale tako blizu vile da su predmeti podrhtavali u vitrinama. Zvečali su kao šoljice po tanjirićima dok ih osoblje nije odnelo u podrum. Bombe su prestale da padaju. Otišle su izbeglice koje su mu zagorčavale život. Otišlo je i osoblje. Pemberton

je tog jutra odlučio da ih pošalje kućama, u njihova sela, kako bi bili sa svojim porodicama. Ostao je samo on. Bilo je vreme da krene.

Zgrabio je ranac sa čiviluka u uglu i prevrnuo ga preko stola. Sendvič od pre nedelju dana mlitavo pljusnu na sto praćen termosom, fotoaparatom, baterijom, perorezom i nekoliko zgužvanih papirića od čokolade. Zadržao je bateriju i perorez, odbacivši ostatak, mada je izvadio film iz aparata. Zatim je, drhteći od hitnje, otključao fioku i izvukao beležnicu. Prašina je istkala paučinaste brazde u mekoj, smeđoj koži, a zlatni monogram u uglu skoro da je potpuno izbledeo. Bio je to poklon od njegove žene, jedan od poslednjih. Zbog toga mu je bila veoma draga, ali bila je dragocena iz drugog razloga. Što se njega tiče, osvajači su mogli da pokupe sve iz vile – predmete, muzejske eksponate, odeću i nameštaj uvezen iz Engleske, čak i njegovu voljenu biblioteku. Ali ne i beležnicu.

Nije mogao više ništa da učini. Zakopčao je ranac i krenuo ka vratima. Zatim je u napadu panike ponovo otkopčao ranac kako bi se uverio da je beležnica stvarno u njemu. Najzad je, u znak otpora, zaključao sva vrata u kući. Kada Nemci budu stigli do vile, to će ih zadržati i možda mu obezbediti nekoliko dodatnih minuta.

Izašao je napolje. Iznad njega je raznobojni baldahin svilenih oblaka – belih, crvenih, zelenih i žutih – plovio ka istoku.

Pemberton je čekao sve dok nije bio siguran. Kada je konačno ugledao padobrane kako se rascvetavaju po nebu, bilo je prekasno. Cela dolina je odjekivala od rike transportnih aviona „junker-52“. Iza krivine koja vodi na sever, ka luci u Heraklionu, već se čula pucnjava. Verovatno su se Nemci iskrcali južno od grada odsekvši mu odstupnicu. Svakoga trenutka sve više i više vojnika je iskakalo iz „junkera“. Neće uspeti da se izvuce tim putem. Zato je krenuo kroz brda na jug, ka planinama.

Brzo je hodao. Bio je na Kritu već dve godine. Došao je pre početka rata. Njegove duge šetnje po unutrašnjosti ostrva postale su legendarne među kolegama. Stomak koji je počeo da mu se preлива

preko kaiša nakon mnogih svečanih, univerzitetskih večera, povukao se. Sunce mu je posvetlilo poslednje crne vlasi kose, što je nadoknađivala zdrava boja obraza. Bilo mu je pedeset šest godina, ali osećao se mladim nego deceniju ranije.

Kada je prešao četiristo metara, osvrnuo se. Dole u uvali nazirale su se iskopine palate u Knososu okružene borovima. Ta palata bila je njegova životna opsesija. Iako je bio u žurbi, osetio je bol zato što je prepušta osvajačima. Pre Prvog svetskog rata je kao student pomagao legendarnom ser Arturu Evansu da je iskopa iz sna dugog tri hiljade godina. Bilo je to zlatno doba arheologije, delovalo je kao da se ruše zidovi koji odvajaju mit od stvarnosti, svaki dan donosio je nova otkrića koja su pretvarala legende u istoriju. Trideset godina kasnije se kao udovac vratio na lokalitet da bude kurator. Prošlo je doba heroja arheologije, a brza otkrića su zamenjena sporim, pažljivim naučnim analizama. Međutim, on je i time bio zadovoljan. Čak je uspeo da načini i nekoliko otkrića. Jedno od njih bi zapanjilo i samog Evansa. Posegnuo je rukom ka leđima i stegnuo ranac, još jednom se uverivši da je poneo beležnicu sa sobom.

Jedan avion prelete nisko preko severnog grebena. Jasno ga je video na čistom vazduhu: zdepasti nos, crni krst na boku, čak i beli statički konopac padobrana koji je vijorio pozadi. Mora da se ispraznio. Za par trenutaka će se okrenuti i uputiti ka kopnu ne bi li pokupio nove trupe. Međutim, ipak se nije okrenuo. Leteo je preko palate i doline pravo ka njemu.

Pemberton nije bio kukavca. Jurišao je iz rovova u Flandriji zajedno sa ostalima. Ali pogled na dolazeći avion ukopao ga je u mestu. Zabacio je glavu i okrenuo se dok mu je preletao iznad glave. Motori su radili tako polako da se činilo kao da će pasti. Kvadratni otvor na trupu zjapio je poput rane.

Pemberton se trže: obris muškarca se pojavio na otvoru. Gvirio je. Mora da ga je ugledao. Pemberton na trenutak oseti neku čudnu povezanost kada su im se pogledi sreli. Zatim je čovek pao. Raširio je ruke poput krila, iskočio iz aviona, lebdeo par trenutaka i potom skliznuo

iza elise. Dugačak rep se odmotavao za njim, zategao, i potom rascvetao u belu kupolu padobrana cimnuvši ga poput marionete. Međutim, izgledalo je kao da i dalje pada zastrašujućom brzinom.

Za samo par sekundi, još nekoliko padobranaca se našlo iza njega. Avion ipak nije bio prazan. Pemberton pogleda dole. Vetar će odneti padobrance nešto dalje od njega, ali ne dovoljno daleko da bi mogao da utekne. Bio je u klopci. Ostavši bez izbora, krenuo je nazad ka palati među drvećem.

Uspentrao se stepenicama starim četiri hiljade godina i sručio iza zida teško dišući. Evansova ambicija nije se zadovoljavala jednostavnim iskopavanjem palate. Na nekim mestima je pokušao da je obnovi. Tako su mnogobrojne, poluizgrađene sobe izvirale iz ruševina poput duhova. Neki posetioци su smatrali da veoma nalikuju originalu, drugi su ih doživljavali kao vredanje arheologije. Iako se od Pembertona očekivalo da ih ne odobrava, njemu su potajno uvek bile drage. Nikada mu ne bi palo na pamet da će se u tim sobama skrivati u pokušaju da spase sopstveni život. Okrenuo se i pridigao kako bi gvirnuo kroz prozor uskrsnulog zida.

Na trenutak se ponadao da su padobranци krenuli ka unutrašnjosti. Tada ih je ugledao. Bili su bliže nego što je pretpostavljao. Za nekoliko minuta koliko mu je bilo potrebno da otrči do palate, oni su se isko-beljali iz padobrana, postrojili i počeli da silaze u dolinu. Video ih je kako se, poput tanke linije, kreću kroz šarene maslinjake niz padinu ka palati. Izbrojao je šestoricu u tesnim šlemovima bez oboda i vrećastim, zelenim bluzama koje su delovale veoma nepraktično za borbu. Da su krenuli putem ka zapadu, ne bi prošli ni blizu ruševina palate. Međutim, uputili su se pravo ka njoj.

Iza njega, nešto teško i metalno zaškripalo je po kamenu. Užasnuto se okrenuo i prekasno prisetio ljudi iz doline. Da li su ga videli? Ne. Nestali su pod senkom južnog zida i u ovom trenutku ih nije video. Pogledao je pažljivije. U velikom dvorištu, tamo gde su drevni stanovnici

nekada plesali na leđima bikova, veliki grimizni padobran ležao je raširen kao velika krvava mrlja. Materijal se previjao i podrhtavao na vetru, dok je iza njega isprepletana griva crnih konopaca vodila do čeličnog kanistera veličine kovčega. Pembernton je zapazio pukotine koje je udar naneo gipsanim pločama i osetio nalet besa zbog tog nemarnog vandalizma.

Prvi od nemačkih vojnika, narednik, zaustavio se iznad ograde i potrčao preko dvorišta do kanistera. Ostali su ga pratili okupivši se oko njega dok je klečeći otvarao poklopac. Neki od vojnika su počeli da skidaju vrećaste bluže koje su nosili tokom skoka, otkrivajući sive uniforme i redenike koje su nosili ispod, dok su ostali preuzimali oružje koje im je narednik pružao.

Nedaleko od vojnika nešto se pomeralo. Krajičkom oka Pembernton je levo od sebe ugledao obris čoveka koji se prikrađao preko krova hrama. Nosio je belu radničku bluzu i crni šal vezan oko glave. Bila je to tradicionalna odeća kritskih zemljoradnika. U ruci je pažljivo nosio pušku, kako ne bi njome grebao po kamenu. Delovala je starije od samog čoveka. Verovatno nije upotrebljena otkako su Turci proterani sa ostrva, pre pola stoleća. Međutim, bilo je očigledno šta će sa njom sada učiniti.

Pembernton gvirnu iza stuba koji ga je skrivao i lupi dlanom o dlan u pokušaju da privuče pažnju Grka, a da ga pri tom ne opaze Nemci. Nisu bili svesni opasnosti. Trojica su upalila cigarete, a ostali su pakovali opremu u rance. Jedan od njih je ispričao neku šalu. Nervozni smeh se razlegao dvorištem.

„Pssst“, zašišta Pembernton kroz stisnute zube, odbacujući skoro sav oprez u očajnom pokušaju da zaustavi Grka. O čemu li je taj čovek razmišljao? Nemci skoro da su završili sa istovarom kanistra i bili spremni za polazak. Pembernton bi tada bio bezbedan.

Izgleda da je Grk čuo Pemberntona. Oštro se okrenuo sa sve puškom. Međutim, ubrzo se nasmešio kada je prepoznao engleskog arheologa, koga su poznavali svi u dolini. Isprekidan niz zuba blesnuo

je belom bojom preko smežuranog, tamnog lica. Podigao je pušku na rame, zaškiljio preko zardalog nišana i opalio.

Krv jurnu iz vrata nemačkog narednika dok je prasak odjekivao dvorištem. Na krovu hrama Grk je izbezumljeno pokušavao ponovo da napuni pušku repetirajući je. Ali, Nemci su ga ugledali. Munje su-knuše iz cevi njihovog automatskog oružja. Bujica metaka ga preseče. Od snažnog udara se prevrnuo unazad, ostavivši lepljivu krvavu mrlju preko ravnog krova.

Oružje je utihnulo. Pemberton je u daljini čuo da bitka za Hera-klion još besni, ali ti zvuci su bili monotoni i nestvarni nakon div-ljačke snage šmajsera. Jedan od vojnika potrča napred, uspenra se uza stepenice do krova hrama gde je ležao Grk. Šutnuo je telo, a zatim ispalo potpuno nepotreban metak u lobanju leša. Pemberton zadrhta i povuče se iza stupa. Evansove rekonstruisane prostorije jedva da su bile nešto više od izložbenih predmeta. Nisu imale ništa više dubine od kulisa grada na Divljem zapadu u nekom holivudskom studiju. Iz-među vojnika u dvorištu i vojnika na krovu nije bilo mnogo mesta na kojima je mogao da se sakrije. Pribio se leđima uza stub, ne usuđujući se da mrdne.

Na suprotnoj strani zida, senka se pomače u dovratku. Pemberton se zaledi, a zatim ipak poče ponovo da diše. Majušno mače ušetalo je kroz vrata i stajalo na suncu, posmatrajući ga širom otvorenih očiju.

„Beži“, tiho je izgovorio, pružajući vrat kako ga Nemač na krovu ne bi video. Šta da radi ako mu pokreti mačeta privuku pažnju?

Mače sede na zadnje noge, podiže šapu i poče da se liže.

„Marš.“ Pogledavši, Pemberton su uverio da je vojnik još na krovu preko puta. Osmatrao je okolinu u potrazi za drugim partizanima. Ako sada pogleda u pravom pravcu, sigurno će ugledati Pembertona.

Ljudi u dvorištu nestrpljivo povikaše. Narednik je umirao, bila mu je neophodna pomoć. Uz poslednji pogled ka dolini vojnik se okrenu i siđe sa krova. Pemberton opusti ramena. Zagrljio je ranac sa olakšanjem.

Međutim, mače je prestalo da se liže, stajalo je veoma mirno lagano se klateći na zdepastim nožicama. Vrana se spustila na mecima izrešetan leš, potpuno nesvesna Nemca koji je stajao samo par koraka dalje i mlađeg grabljivca koji je čučao u senci. Rep mačeta zadrhta, a otvorena vilica načini čudan škljocavi zvuk. Zatim je poskočilo.

Nakon toga se sve odigralo mnogo brže nego što je Pemberton uspeo da isprati. Čovek na krovu se okrenu i stade mecima nasumice da zasipa otvorenu prostoriju. Njegovi drugovi u dvorištu su videli još manje, ali nisu bili raspoloženi za oprez. Zapucali su iz svega što su imali. Vazduhom se iznenada razlegla oluja od olova, betona, kamena i maltera. Nešto raseče Pembertonu obraz, zamalo ga ne pogodivši u oko, ali on jedva da je i to osetio. Skočio je na noge čvrsto ščepavši ranac rukama i jurnuo kroz vrata na suprotnoj strani. Nije ni video šta se desilo sa mačetom.

Palata u Knososu nije više bila lavirint kao u mitu, ali se čovek i dalje mogao izgubiti u njoj. Pemberton je poznao unutrašnjost bolje od bilo koga. Prošao je kroz vrata, gotovo nesvestan metaka koji su šištali za njim i skočio preko ivice terase na ruševine u njenom podnožju. Uzan otvor je vodio u podzemnu odaju, ispod prostorije iz koje je upravo došao, a zatim ponovo napolje. Odatle se niz dugačkih hodnika pružao nalevo, ali on ih je izbegao i okrenuo se na desnu stranu. Ovde nisu mnogo iskopavali, plašeći se da ne oštete temelje površinskih ruševina. Međutim, prokopali su nekoliko probnih tunela ispod velikog dvorišta. Jedan od njih se protezao čak do suprotne strane. Ako bi uspeo da stigne do tamo, mogao bi da se probije do istočne kapije i skriven drvećem izvuče iz doline. Koraci su odzvanjali po terasama iznad njega. Priljubio se uz potporne zidove. Ako neko bude pogledao preko ivice, ugledaće ga. Međutim, niko to nije učinio. Ugledao je otvor, crnu rupu u nasipu, udaljenu nekoliko metara. Potrčao je ka njoj i uvukao se unutra. Nije bila mnogo šira od samog Pember-
tona. Nekoliko puta je udario ramenom u stare, drvene grede koje su

podupirale tavanicu. Potoci fine prašine slivali su se kroz pukotine, zadržavajući se u naborima njegove košulje pre nego što is cure ka vratu. Najgore od svega bilo je to što nije mogao da se okrene i vidi da li ga neko prati. Mogao je samo smrknuo da se kreće napred, gurajući ranac pred sobom, ka malom četvrtastom svetlom otvoru koji je treperio na kraju tunela.

Najzad je stigao do njega. Krajnjim naporom je progurao torbu kroz otvor. Pala je na zemlju, a on je kliznuo za njom. Sada je bio u oknu velikog stepeništa, najbolje očuvanom delu palate. To Evansu nije bilo dovoljno. Ulepšao je replikama fresaka i oslikanim stubovima, tako da je izgledala skoro kao i pre trideset i tri veka. Desno od njega stepenice su vodile nagore ka dvorištu, a levo od njega ka donjim nivoima. Kada bi Pemberton samo mogao da ih se dočepa...

Na stepenicama iznad njega odzvanjali su koraci. Pre nego što je Pemberton uspeo da se pomeri, Namac je već izašao iza ugla i zastao na odmorištu. Padobranac se zagledao u Pembertona. Čopao je kao da se povredio prilikom skoka, ali ruka u kojoj je držao pušku bila je sigurna.

„*Was haben wir hier?*“ Oči mladića se začuđeno raširiše pred čudnim prizorom. Očekivao je još jednog zemljoradnika, ili možda vojnika, ali sigurno ne izgužvanog, engleskog arheologa sa naočarima. „*Was bist Du denn für einer? Engländer? Soldat?*“ Čušnuo je Pembertona šmajserom. „*Spion?*“

Pemberton zagrlj rukama torbu i zatvori oči. Sve je bilo uzalud. Sada će umreti. Postaće jedan od skeleta u Minotaurovom lavirintu. Prisetio se svih grobnica koje je otvorio tokom karijere i upitao se da li će ga gnevni duhovi njihovih stanovnika mučiti u zagrobnom životu. Najzad će ponovo videti Grejs.

Pucanj je odzvonio, odjekujući po oknu. Na svoje iznenađenje, Pemberton nije ništa osetio. Možda je vojnik promašio. Možda je već mrtav. Čekao je čitavu večnost da vojnik završi ono što je započeo. Pošto se ništa nije desilo otvorio je oči.

Nemački vojnik je ležao nauznak na odmorištu. Noge su mu visile, a donovi bili okrenuti ka Pembertonu. Krv je kapala niza stepenice.

Pre nego što je uspeo da se povrati nakon ovog iznenadnog obrta, mračna figura čoveka prolete pored njega. Potrčao je uza stepenice, preskačući po tri odjednom, proverio Nemcu puls, a zatim se okrenuo. Nije nosio uniformu, međutim, imao je pištolj u ruci, a jedna čizma mu je bila ispuščena kao da je u njoj sakriven nož. Mrštio se preplanulim licem, kao da ga nešto muči.

Gledao je u Pembertonu. „Jeste li vi kralj Grčke?“

Pemberton je tupo piljio u čoveka koji ga je spasao. Sunce je kroz otvor bacalo kosu senku preko njegovog lica otkrivajući čvrsta usta, preplanulu kožu i izraslu bradu, što je navodilo na zaključak da je jutros u žurbi napustio krevet. Njegove tamne oči svetlucale su u polumraku.

Jedino što je Pemberton uspeo da izgovori bilo je: „Zar izgledam kao Grk?“

Čovek slegnu ramenima. „Rekoše mi da će možda biti ovde.“

„Bio je.“ Pemberton se uskobelja na noge. Nije bio siguran kako je došlo do ovog razgovora. „Odseo je u mojoj kući.“ Još se sećao svog šoka kada se vratio u vilu i tamo našao grčkog monarha. Stražari sa Novog Zelanda patrolirali su dvorištem, oficiri za vezu su urlali u slušalice radija koji su montirali u njegovoj radnoj sobi, preostali dvorani sedeli su na terasi neprekidno pušeci uz beskrajnu partiju karata. „Premestili su ga pre tri nedelje. U Kaniju, čini mi se.“

„Više nije tamo.“ Čovek uz škljocaj otvori svoj revolver i izbaci prazne čaure zamenivši ih novim mecima iz torbe sa opasača. „Pobegao je jutros – niko ne zna gde. Rekoše mi da ga ovde potražim.“

Pemberton zaškilji ka njemu. „Ko ste vi?“

„Grant.“ Nije pružio ruku.

„Džon Pemberton. Ja sam kurator ovog lokaliteta.“

„Baš lepo.“ Grant je vratio pištolj u futrolu i podigao automatsku pušku. Ispreturao je uniformu mrtvog Nemca i pronašao tri rezervna okvira sa municijom. Na Pembertonov užas pronašao je i dve bombe.

„Nadam se da to nećete koristiti ovde?“

„Zašto da ne?“ Grant zadenu bombe za pojas i zabaci automat preko ramena. „Ako se brinete da će se oslikani zidovi oštetiti mislim da ste zakasnili par hiljada godina.“ Okrenuo se ka stepenicama. „Čekajte ovde.“

Pembertonu su usta bila veoma suva. „Gde ste pošli?“

„Da nađem kralja Grčke.“

Pemberton je čekao šćućuren u senkama vijugavih stepenica. Grantovi koraci ubrzo su utihnuli pa je zavladała tišina. Pokušavajući da ne zveckea kopčama, otvorio je ranac i zavukao ruku unutra. Beležnica je još bila na svom mestu, hvala bogu. Prešao je prstima po glatkoj koži pitajući se šta to pobogu radi. Odakle se Grant stvorio? Da li će se vratiti? Čak i da se otarasi vojnika iz palate, kako će izbeći sve ostale koji su preplavili ostrvo? Pembertonu rat nije bio stran, ali ga je tokom proteklih dvadeset godina iskusio samo kroz prigušeni, zaštitni omotač arheologije: tragovi paljevine po zidovima, bronzana sečiva rupičasta i prepuna zaseka, i tek poneki skelet kojeg treba fotografisati, obeležiti i izložiti. Sada se našao usred rata i nije mu bila prijatna pomisao da mu se može desiti da ga neki budući arheolog baš ovde iskopa.

U blizini se začula pucnjava, praćena sa tri brza hica. Pemberton se trže. Ovde je bilo opasno – treba da se premesti na neko mračnije mesto, negde što dalje u stranu. Koračajući lagano po širokom stepeništu, sišao je još niže ka Dvorani kolonade.

Grant je klečao pored tela dva nemačka vojnika i ubacio tri nova metka u revolver „vebli“. Uvek je dopunjavao municiju kada bi mu se pružila prilika, bila je to navika koju je rano stekao. Izgubio je računicu koliko puta mu je na vreme dopunjeni pištolj spasao život.

Još dvojica, pomislio je. Posmatrao je dolinu sa skrivenog vidi-kovca ceo dan, još od kada je panični ađutant stigao u njegov stan bulazneći o tome kako je kralj Grčke nestao. Video je avione kako se obrušavaju, mećavu padobranaca kako se slivaju preko ostrva i dim

koji se podizao iz pravca gradova. Bes mu je rastao. Zašto bi prekidao svoj posao samo zbog nekog političara idiota koji se brinuo za kralja kojeg podanici ionako nisu želeli? Gledao je kako Pemberton napušta vilu, potom je video kako odred padobranaca sleće na vrh doline. Zatim je napustio svoje mesto i otpuzao niz padinu do palate. USO* ga nije poslala u Grčku da bulji u članove kraljevske porodice. Poslali su ga da ubija nacistе. Imao je nameru da upravo to i čini.

Držeći se nisko, prikrađao se niz istočnu padinu palate. Dovoljno dugo je proučavao odozgo. Međutim, sada kada se našao među ruševinama, bilo je teško iz ptičje perspektive sagledati haos koji se prostirao oko njega.

„Strpljenja“, promrmljao je sam sebi. To mu nikada nije bila jača strana. Ali dva Nemca su još krstarila ovim lavirintom i ako bude nespretno tumarao unaokolo biće im lak plen. Bolje je...

Sa zida pored njega, od udara metka, odroni se komad kamena. Nije video odakle je ispaljen. Instinktivno je zgrabio šmajser obema rukama kako bi zapucao. Dva metka izleteše iz cevi, a potom – ništa. Zaglavio se. Strgnuo ga je sa ramena i bacio, vinuvši se udesno dok su mu meci šibali nad glavom. Prokletnik je bio negde iznad njega. Još u ležećem položaju, koprcao se duž plitkog rova koji je nekada bio kraljevski hodnik. Tamna odaja nazirala se na njegovom kraju. Delovala je poput podruma usečenog u brdo. Ako bi stigao do tamo, krov bi ga štitiо. Srce mu je divlje tuklo u ušima, ali je čuo nemačke vojnike kako jure ka njemu. Odbacivši oprez, suknuo je kroz otvorena vrata dok ga je novi plotun metaka pratio.

Ušao je u dugačku, usku prostoriju. Sa obe strane se nalazio niz udubljenja poput pregrada u štali. Odvajali su ih niski zidovi. U svakom se nalazila masivna glinena urna, viša od Granta. Na trenutak je pomislio da treba da se zavuče u jednu od njih, ali je odmah odbacio tu ideju. Tako bi se samo našao u klopki.

---

* Uprava za specijalne operacije, odnosno SOE, *Special Operations Executive*.

Kroz dovrtak su uleteli novi meci podigavši oblake prašine sa prašnjavog poda. Otrčao je do kraja odaje i potražio vrata, ili makar rupu u zidu. Nije bilo ničega – vrata kroz koja je ušao bila su jedini izlaz. *Kakav sam baksuz*, pomislio je mračno, *naleteo sam na jedinu potpuno očuvanu prostoriju u celoj proklesoj ruševini*. Poslednja pregrada levo od njega bila je prazna. Bacio se u nju baš kada je progonitelj utrčao kroz vrata.

Na trenutak je zavladala tišina, dok je Namac čekao da mu se oči prilagode tami prostorije. Grant čučnu iza zida. Pokušao je da progviri, ali veliki ćup iz susedne pregrade potpuno mu je zaklanjao pogled.

„*Rudi*“, začuo je glas vojnika. „*Komme. Ich habe ihn.*“

Nije bilo odgovora. To je dobro, pomisli Grant. Glas je zvučao nesigurno, što je još bolje. Nije znao gde se Grant nalazi, i nije želeo sam to da otkriva. To je veoma dobro.

Tiho poput mačke, Grant se prebaci preko niskog zida i doskoči u susednu pregradu, iza jedne od masivnih urni. Otkočivši revolver, nagnuo se napred osetivši sirovu, hladnu glinu pod rukom. Gde li je Namac?

Pružio je oružje izvan zaklona ćupa. Zrak sunca se odbi od metala samo na sekundu. Ali to je bilo dovoljno nervoznom padobrancu. Rafalna paljba zasula je prostoriju. Velike glinene grudve odleteše sa ćupa. Jedna pogodi Granta u desnu ruku. Pre nego što je shvatio šta se dešava, prsti su mu se otvorili i ispustio je revolver. Pao je na zemlju, potres je pokrenuo mehanizam za okidanje pa se novi zvuk pridružio kakofoniji odjeka u prostoriji.

Grant se bacio iza ćupa. Hvala bogu i Minojcima koji su ga izgradili da traje. Meci su ga okrzneli, ali ne i probili. U međuvremenu je pucanj iz „veblija“ naterao Nemca da stane i razmisli. Prestao je da puca – možda je čekao drugog vojnika. Provirivši iza urne, Grant je ugledao par uglačanih čizama desno od vrata.

Sada je znao gde se Namac nalazi, ali nije mogao do njega. „Vebli“ je ležao na pesku, dovoljno blizu da ispruži ruku i dohvati ga, dovoljno daleko da bude siguran da će umreti ako to bude pokušao. U čizmi je

imao nož, ali ne bi uspeo dovoljno da se približi kako bi mogao da ga upotrebi. Preostalo mu je samo...

Grant pogleda ka dvema bombama koje je stavio za pojas. Pomislio je na nesrećnog arheologa i užas na njegovom licu kada ih je Grant uzeo sa mrtvog Nemca.

„Izvini, drugar“, prošaputao je. Zatim je odvrnuo udarnu kapislu, pronašao gajtan i oštro ga trгнуo. Jedan... dva... Ustao je, savio ruku i bacio bombu ka drugom kraju prolaza. Tri... Zavitlala je kroz vazduh i nestala. Četiri... Začuo se oštar udarac kada je pogodila urnu pored vojnika, a zatim tup, kada je pala unutra. Pet...

Oblak glinenih krhotina obuhvati Nemca dok se urna pretvarala u prah. Grant nije oklevao. Bacio se u prolaz i zgrabio revolver, otkotrljao u čučanj i ispalio tri brza pucnja pre nego što se zaustavio. Poslednja dva nisu bila neophodna. Padobranac se skljojao na zemlju među zdrobljene ostatke urne. Lice mu se pretvorilo u krvavu masu, a krv kapala iz male rane ispod insignije u obliku orla sa leve strane grudi. Nije se pomerao.

Grant spusti pogled ka gomili gline i prašine koja je nekada činila veliku urnu. Arheolog će imati šta da sastavlja, pomislio je.

Tada je začuo pucanj.

Džon Pemberton je bio izbezumljen. Nije se tako uplašio još od bitke kod Pasendala. Tada je bar i pored svog straha bio okružen drugim vojnicima. Sada je bio sam. Iz blizine, verovatno iz susedne prostorije, začuo je pucnjavu. Nastupila je pauza, a zatim duboka eksplozija koja je uzdrkala temelje palate. Zar su se bombarderi vratili? Odjek udara kružio je kamenim oknom tako da nije čuo pucnje koji su usledili – kao ni tihe korake na stepenicama.

Prvi metak okrznuo mu je rame i okrenuo ga oko sopstvene ose tako da je sledeći potpuno promašio. Treći metak bio je precizan. Projurio mu je kroz lopatice i izašao kroz grudi. Pao je licem napred, a potom se otkotrljao na leđa. Tamna izmaglica prekri mu oči. Posmatrao

je iskeženo čudovište koje se kretalo ka njemu iz pravca stepenica. Zbog čudnih unakrsnih senki u dvorani činilo se kao da mu iz šlema bez oboda vire rogovi.

U trenutku smrti Pemberton je imao samo jednu misao. Beležnica. Posegnuo je rukom ka rancu – ali nije ga našao. Ispao mu je kada ga je prvi metak pogodio. Žmirkajući kroz krvavu izmaglicu ugledao je torbu kraj stuba. Okrenuo se na stranu i pošao ka njoj.

Teška čizma zgazila mu je ruku. Jedva da je osećao bol, međutim, užasan zvuk krckanja kostiju naterao ga je na vrisak. Čudovište se nasmeja, uživajući u njegovoj agoniji.

„*Wünschst du dieses?*“ Glas je bio surov i nerazgovetan, ali ismevajući ton bio je očigledan. Uperivši pušku u Pembertona, čudovište podiže ranac i njime mu zanjihla ispred lica, dovoljno daleko da nije mogao da ga dotakne. Bol je počeo da mu razdire pluća, udasi skoro da nisu bili vredni napora. Lokva krvi širila se oko njega. Čudovište je otvorilo torbu i preturalo po njoj. Izvukao je bateriju, perorez, čokoladu, i najzad beležnicu.

Pemberton zastenja od očaja. Čudovište se nasmeja. Bio je to neprijatan, frktav zvuk koji se pretvorio u šmrcaje nerazumevanja dok je okretao stranice.

„*Wass ist das?*“

„Goni se u pakao.“

Svu snagu koju je imao Pemberton je uložio u tu rečenicu. Čudovište se razbesnelo. Bacio je beležnicu u stranu i zgrabi pušku za kraj kao da drži batinu. Pemberton nije imao snage ni da se trgne. Preko ramena čudovišta ugledao je nejasnu senku koja se kretala iza stubova stepeništa poput treptaja plamena. Ovde, naravno, vatra nije bila zapaljena hiljadama godina.

Iza stuba, Grant nije video Nemca, ali je video tamnu senku koja se nadnosi nad umirućeg arheologa. Odustavši od revolvera, izvukao je nož iz čizme i bacio se niza stepenice. U dva tiha skoka prešao je preko